

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudkyně Jitky Zavřelové a soudce Jana Kratochvíla v právní věci žalobců: a) **JUDr. N. P.**, zast. Mgr. Renatou Wachtlovou, LL.M., advokátkou se sídlem Pražská 346, Hořovice, b) **L. P.**, zast. JUDr. Naděždou Paškovou, advokátkou se sídlem Za Rozhlednou 2751, Roudnice nad Labem, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2024, čj. KUUK/064526/2024, v řízení o kasačních stížnostech žalobců proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 2. 2025, čj. 15 A 20/2024-30,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 2. 2025, čj. 15 A 20/2024-30, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 4. 2024, čj. KUUK/064526/2024, žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Litoměřice ze dne 6. 6. 2023, čj. MULTM/0048314/23/ŽP/JBa, kterým bylo městu Roudnici nad Labem vydáno dodatečné povolení stavby části kanalizace na pozemcích parc. č. 1378/59, XA, 1378/66 a XB v k. ú. R.

[2] Žalobkyně a) a žalobce b) podali proti rozhodnutí žalovaného žaloby ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“), které krajský soud usnesením ze dne 12. 11. 2024, čj. 15 A 20/2024-28, spojil ke společnému projednání. V záhlaví uvedeným usnesením pak krajský soud žaloby odmítl pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V dané

věci se podle krajského soudu neuplatnila obecná lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s., ale speciální kratší lhůta upravená v § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále též „nový stavební zákon“), který nabyl účinnosti 1. 7. 2024. Dle krajského soudu totiž z § 331 stavebního zákona *a contrario* vyplývá, že soudní řízení zahájená za účinnosti nového stavebního zákona se řídí tímto zákonem. To platí i na délku lhůty k podání žaloby. Nadto je u procesních norem obecným pravidlem, že v případech střetu staré a nové právní úpravy se uplatní tzv. nepravá retroaktivita. Lhůta k podání žaloby tak uplynula dnem nabytí účinnosti nového stavebního zákona. Pro podporu svých závěrů krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, a to vč. rozsudku ze dne 7. 11. 2024, čj. 3 As 183/2024-26, podle kterého se lhůta pro podání žaloby dle § 306 stavebního zákona má uplatnit ve všech soudních řízeních zahájených od 1. 7. 2024, a to i když bylo žalobci rozhodnutí žalovaného oznámeno před účinností nového stavebního zákona, tj. ještě za účinnosti obecné úpravy lhůty k podání žaloby dle § 72 odst. 1 s. ř. s. Usnesení krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Usnesení krajského soudu napadli žalobkyně a) [dále též „stěžovatelka a)“] a žalobce b) [dále též „stěžovatel b)“] v zákonné lhůtě kasačními stížnostmi z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelka a) a stěžovatel b) v kasačních stížnostech shodně nesouhlasili s interpretací § 305 a § 306 ve spojení s § 331 nového stavebního zákona, provedenou krajským soudem, dle které připadl poslední den lhůty pro podání žaloby proti napadenému rozhodnutí na 30. 6. 2024. Uvedli, že výklad krajského soudu nelze akceptovat, neboť použitím tzv. nepravé retroaktivity v daném případě bylo porušeno jejich právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Dle stěžovatelů je nutné v případě střetu staré a nové právní úpravy používat takový výklad, který účastníkům řízení umožňuje realizovat jejich procesní práva, resp. který je souladný s ústavním pořádkem a obecnými právními zásadami. Pokud tedy stěžovatelům vzniklo právo na dvouměsíční lhůtu k podání žaloby dle staré právní úpravy, nelze ji v jejím průběhu zkrátit z důvodu počátku účinnosti nové právní úpravy. Stěžovatelé proto navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti samostatně nevyjádřil; pouze uvedl, že se plně ztotožňuje s názorem krajského soudu a navrhnul zamítnutí kasačních stížností stěžovatelů.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] V projednávané věci je jádrem sporu zodpovězení otázky, zda se zvláštní úprava žalobních lhůt podle § 306 nového stavebního zákona uplatní i na případ stěžovatelů, kterým bylo rozhodnutí žalovaného oznámeno ještě za účinnosti obecně upravené dvouměsíční lhůty k podání žaloby dle § 72 s. ř. s., tj. před 1. 7. 2024.

[7] Touto otázkou se zabýval Ústavní soud v recentním nálezu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. Podle Ústavního soudu na uvedené situace nedopadá žádné přechodné ustanovení stavebního zákona. Střet staré a nové právní úpravy je v takovém

pokračování

případě ponechán výkladu soudů, které v těchto případech musí procesní úpravu plynutí lhůty vyložit ve prospěch práva na soudní ochranu a na přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy. Ústavní soud uvedl, že ačkoliv je nepravá retroaktivita procesních norem obecně přípustná a je také obecným východiskem při časové kolizi dvou právních norem, nelze ji mechanicky prosazovat i v těch situacích, kdy vede k nepoměrně intenzivnějším zásahům do podstaty a smyslu základních práv a svobod, než by vedl výklad prospektivní. Obecné východisko nepravé retroaktivity při absenci přechodných ustanovení totiž nezbavuje obecné soudy povinnosti chránit základní práva a šetřit jejich podstaty a smyslu při výkladu a aplikaci podústavního práva (čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Novou právní úpravu podle § 306 odst. 1 stavebního zákona, která v těchto specifických případech zkracuje již vzniklé právo podat žalobu v určité lhůtě, tak lze použít výhradně do budoucna (prospektivně) tak, že se na lhůty započaté za staré právní úpravy nepoužije. Tímto nálezem Ústavní soud současně zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, čj. 3 As 183/2024-26, který dospěl k opačnému závěru.

[8] Výše uvedené závěry jsou na nyní projednávanou věc plně aplikovatelné. Z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatelce a) bylo napadené rozhodnutí doručeno dne 6. 5. 2024 a stěžovateli b) dne 11. 5. 2024. Oběma stěžovatelům tak bylo předmětné rozhodnutí doručeno před nabytím účinnosti právní úpravy lhůt k podání žaloby podle nového stavebního zákona. V případě aplikace dvouměsíční obecné lhůty pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. by stěžovatelka a) mohla žalobu podat nejpozději dne 8. 7. 2024 (z důvodu státního svátku a víkendu připadá konec lhůty na nejbližší pracovní den) a stěžovatel b) nejpozději dne 11. 7. 2024. Žaloby podané dne 8. 7. 2024, resp. 5. 7. 2024 by tak v takovém případě byly podány včas. Při použití lhůty podle nového stavebního zákona by museli stěžovatelé žalobu podat dne 6. 6. 2024, resp. dne 11. 6. 2024, tedy ještě před účinností nové právní úpravy. Krajský soud však přesto aplikoval kratší lhůtu podle § 306 nového stavebního zákona. Jelikož ale z důvodu nepřípustnosti pravé retroaktivity lhůta nemohla uplynout před 1. 7. 2024, kdy § 306 nového stavebního zákona nabyl účinnosti, krajský soud dovodil, že žaloby měly být podány do 30. 6. 2024, tj. do nabytí účinnosti nové právní úpravy. Žalobu stěžovatelky a) podanou dne 8. 7. 2024 a žalobu stěžovatele b) podanou dne 5. 7. 2024 proto krajský soud odmítl pro opožděnost.

[9] Z výše citovaného nálezu Ústavního soudu, který se zabývá skutkově totožnou situací, však jednoznačně vyplývá, že při střetu staré a nové právní úpravy týkající se délky lhůt k podání žaloby, tj. za situace, kdy lhůta k podání žaloby začala běžet ještě za účinnosti starého stavebního zákona, nelze aplikovat (kratší) lhůtu podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona. Za této situace je proto na místě napadené usnesení krajského soudu zrušit pro nezákonnost (vedle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3241/24 odkazuje soud i na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2025, čj. 8 As 276/2024-29, ze dne 11. 4. 2025, čj. 5 As 242/2024-52, a ze dne 8. 4. 2025, čj. 10 As 225/2024-44).

IV. Závěr a náklady řízení

[10] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm bude krajský soud vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a v jeho světle znovu posoudí včasnost žaloby.

[11] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 5. května 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu